

SĂMĂNĂTORUL

Redactor responsabil:

Dr. ENEA POPA

Redacția: Str. Petru Maior No. 7.

Administrația: Str. Gh. Coșbuc, 34.

Foarte culturală-politică. Apare
săptămânal sub conducerea
unui comitet

ABONAMENTUL:

Pe an 100 Lei
Pe 1/2 an 50 Lei
Pe 1/4 an 25 Lei

GUVERNUL DE MĂINE

E crâncenă lupta dintre partidul liberal și opoziția unită — partidul național și țărănesc — și, cu cât ne apropiem de deschiderea parlamentului, va deveni tot mai crâncenă.

Deoparte sunt liberalii cu o mentalitate veche, medievală, de altă parte partidele democratice, — partidul național și țărănesc reprezentând clasa țărănească și muncitorimea, clase pe cari liberalii vreau să le excludă dela viața publică a României, pentru a putea stăpâni ei în favorul partidului lor. Aceste din urmă două partide sunt, dacă vreți, partidele armoniei sociale, ale dreptății sociale, ale legalității.

Liberalii au venit la cârmă țării, prin siluirea voinței alegătorilor suprimând, prin furtul voturilor, dreptul cetățenilor de a-și alege deputații. Actualul parlament este un copil al ilegalității. După concepția liberală Statul trebuie să pună la îndemâna partidului lor averea țării ei să-și întărească partidul și partizanii, chiar în paguba Statului și a marelui număr de cetățenilor. Pentru a ajunge la guvern liberalii s'au folosit de cele mai brutale mijloace. Au compromis sistemul parlamentar prin furtul urnelor, au acaparat întreaga averea Statului în favorul partidului și cu cele mai imorale mijloace, își pregătesc culcușul pentru opoziție.

Sistemul economic și idealul politic al liberalilor ruinează Statul și carul Statului va trosni din încheieturi la primul hop.

Sistemul prin care venise dl. Brătianu la putere a nemulțumit întreaga țară și îi special pe Ardeleni, fiindcă este sistemul luat ca moștenire dela Grecii din Fanar. Este sistemul acela miserabil de-a governa prin clientelă și pentru clientelă, prin tocmeli, intrigă defăimare și terorizare.

Ei bine, acest sistem trebuie stărpit dela rădăcină. Trebuie întronată și la noi dreptatea și legalitatea, credința în drepturile poporului și respectul față de lege, batjocorită azi din slujbele cele mai înalte.

Dacă acum se dă lupta hotărâtoare între mentalitatea tiranică și reacționară reprezentată de partidul liberal și averescan și între spiritul nou, între concepția nouă de-a governa o țară, reprezentată de opoziția unită, atunci

opoziția unită, — care ca mâine va forma noul guvern, — trebuie să stărpească dela rădăcină sistemul după care dl. Brătianu a guvernat țara.

Ar fi rușinos și dezastruos pentru această țară, dacă opoziția s'ar lupta să ajungă la guvern numai de dragul puterii, numai prin clientelă și pentru a se folosi și ea de bogăția țării pentru îmbogățirea câtorva partizani.

Dar nu, aceasta nu se poate. Partidele cari formează opoziția unită sunt adversarii liberalilor și ai averescanilor, nu de dragul

puterii, ci fiindcă aceste partide înțeleg alfel nevoile țării, au altă mentalitate, altă concepție de guvernare, pun mai pe sus de interesele partidului interesele țării. Opoziția unită vrea un guvern și o politică stăpânită de mai multă moralitate, sprijinul cel mai puternic al oricărei acțiuni omeneste, vrea o administrație mai omenoasă și dreaptă, mai multă dreptate socială, mai puțină mizerie și mai mare respect al demnității omeneste.

Guvernul de mâine, ce-l va forma opoziția unită, va fi o reacțiune morală împotriva destrăbălării liberale.

Ion Poiană.

Meserii-industrie-comerțiu

În articolul nostru „La școală“ din Nr. 3. vorbiam despre meserii și făgăduiam, că „vom ținea mereu la suprafață această cauză însemnată pentru viața poporului nostru.“

Iată ne ținem de vorbă,

Am pus în fruntea acestor rânduri trei cuvinte. Vrem să stăruim puținel asupra înțelesului lor și o facem aceasta în interesul și pentru priceperea cetitorilor noștri dela sate.

Meserie sau meșteșug zicem unei ocupațiuni — ca cismăria, rotăria, cojocăria și alte asemenea — în cari cu o unealtă, purtată de mână, prelucrăm ceva materie brută (nelucrată), ca s'o dăm în folosința omului, ca îmbrăcăminte, încălzăminte, unelte de economie și altele.

Așa ajunge meseriașul în legătură cu săteanul plugar, cumpărând dela acesta materiile nelucrate (pielea, lemnul, lăna și altele), și după prelucrare i-le dă îndărăpt, luând însă un preț cu mult mai mare — în schimbul lucrului său.

Meseriașul lucră singur, ori cu ajutorare lângă sine, cum sunt ucenicii (inașii) și calfele (ficioarii). Cetească fiecare de nou numărul nostru 3 și va vedea plata calfelor. Din acelea va putea judeca, cât trebuie să fie venitul unui meseriaș (stăpân). Asemenea-se apoi cu al plugarului și înțelegă rostul vorbeii bătrânești: „Meseria plug de aur.“

Firește la omul, care-i om, nu la toată tândala!

Marfa meseriașului se lucră ori „anume“ — după comandă — și atunci are preț înainte făcut, ba poate și plătit, și i-se duce deacasă; ori „de târg“, zis așa, fiindcă se isprăvește fără de a ști cui anumit și se vinde după tocmală în târg (la șatră).

Cine-și cinstește meseria lucră deopotrivă de biue ori „anume“, ori „de târg.“

Lângă meseriaș urmează industriașul. Industria nu e decât o meserie mai mare. În industria tot material brut se prelucurează, cași în meserii, înse în măsură mai mare și cu unelte mai alese, mai perfecționate — mașinării. Să luăm de pildă industria pielăriei și a lemnului, cari le putem vedea bine și în ținutul nostru.

În Reghin avem fabrici de piele, în cari se lucră tot felul de piei, și fabrici de cherestea, unde se lucră scândurile și tot felul de lemn de construcții (zidiri).

Aci, în fabrici, nu mai lucră așa simplu și așa puțin, ca la meserie. Se folosesc mașinării, multe și scumpe, și oameni mulți. Tocmai de aceea un singur stăpân — ca meseriaș — nu e de ajuns la conducere, ci stăpânul — proprietarul — adevărat ia în ajutorul său, pe lângă mulțimea mai mică, ori mai mare de muncitori, și câțiva conducători cu carte, ca director — cassar — contabil, fiindcă la mulți și multe e socoteală multă și grea, care cere oameni iscușiți și — natural — și destul de bine plățiți. Avem în Reghin directori, cari au plată la lună 15 și până ja 30 mii Lei, iar contabilii cu plată lunară de 6—10 mii Lei.

Iată deci, că se plătește, să începem de acum a-ne mai gândi și noi la slufbe de aceste cu copilașii noștri buni de carte.

Care preot, ori protopop român face așa plăți la lună?

Nici unul măcar!...

Și fabricile nu aduc și nu trimit uarfa lor în brațe, ori cel mult cu un car, ca meseriașii, ci cu multe cară, dar mai ales cu vagonul.

Iată ce este industria — pentru care țara pregătește oameni în școli anumite — școli industriale, — de cari — mai mică — avem și aproape de noi, la Targu-Mureș.

Dar la mișcarea asta mare de material, întâi nelucrat, apoi lucrat, și care

nu se află de multeori decât departe ori chiar în alte țări, se cer iarăș oameni anume și pricepuți, cari târguesc, aduc și duc, nu numai material la industrie, ci și mărfuri de prăvălie, articli de hrană și altele.

Slujba asta e a comerțului și o fac oamenii de comerțiu.

Fie înse azi destul. Cu comerțul ne vom ocupa într'alt număr viitor. A. P.

Răfuiala din partidul averescan.

Rezultatul neașteptat al alegerilor pentru camerele agricole l-a zăpăcit și mai rău pe averescani. În partidul averescan este o adevărată revoluție. Dl. O. Goga, matadorul principal al tovrășiei cu liberalii și omul dlui Brătianu în partidul averescan, este ținea unor atacuri vehemente, îndreptate împotriva dsale de frunțașii cei mai marcanți ai partidului. Sunt revoltat averescanii, pentru că dl Goga l-a determinat pe dl general să facă o politică atât de miloagă alături de liberali. Bine înțeles dl Goga numai foloșe putea trage de pe urma acestei tovrășii, așa cum le-a și tras la alegerea dela Reghin. Momentele dlui Brătianu cu aducerea la puere a dlui general pe ușa din dos au evaporat și averescanii s'au văzut păcăliți amar. Dl Brătianu își poate rade în pumni de politica dlui general, politică făcută sub inspirația dlui Goga, liberal și dsa până în măduva oaselor, după cum o spune chiar un averescan.

Văzând mai mulți frunțași averescani jocul dlui Goga s'au dus la dl general și au cerut curmarea politicii de miloageală alături de liberali și darea afară din partid a dlui Goga, de altfel, așteaptă numai momentul potrivit să treacă la liberali, în sinul cărora i-se îmbie o situație mai frumoasă ca în partidul averescan. Și ce nu face dl Goga pentru o cât mai frumoasă situație? Mai a'es că, după spusele dlui Al. Constantinescu, dl general nu mai vine la putere și astfel dl Goga nu mai poate nădăjdui la o apropiată „situație strălucită“ în sinul partidului averescan. Iată cum l-a vorbit — după „Cuvântul“ — dl Ministru Al. Constantinescu dlui Goga. Ascultă, Goga, situația generalului Averescu este cu totul pierdută. Ori ce s'ar mai întâmpla generalul nu vine la putere și nevenind acum nu va mai veni niciodată. Partidul vostru este condamnat pieirei, iar Tu n'al altceva mai bun de făcut, decât să vii la noi (adică la liberali.)

De sigur dlui Goga îi surăde situația din partidul liberal, acum când adversarii dsale din partid vreau s'o rupă cu liberalii și să ducă o luptă mai demnă.

Suntem curioși de noua cale dreaptă a dlui deputat de Reghin. Dl Goga va ajunge, de sigur, fără pertractări în brațele liberalilor. (top)

S'A DESCHIS CROITORIA „M. RADU”

specialist în pardesiuri și paltone. - Târgu-Mureș, Piața Regele Ferdinand No. 18.

Un scurt răspuns.

Unele ziare au publicat un raport al unui d. corespondent din Reghin, în legătură cu serbările „Astrei”, ce au avut loc în Reghin la sfârșitul unei trecute.

În acest raport se spune — poate intenționat — și următoarea inexactitate „din cauza unor dușmăni prea de moarte nu s'a cerut, cu intențiune, concursul prețios al unui notar public fost prefect, al unui inginer, fost deputat și al unui director de liceu.

Încercarea unora de-a forța cererea concursului lor s'a făcut prea târziu”.

La această inexactitate răspundem cu următoarele lămuriri:

toți trei domnii din chestiune au fost invitați la toate adunările și constituirile cari s'au ținut în vederea serbărilor, încă înainte de alcătuirea comitetelor și comisiilor de organizare a serbărilor. Într-o astfel de adunare s'au ales și comitetele și comisiile serbărilor.

Cei dintâi doi domni din chestiune n'au luat parte la nici una din aceste consfătuiri și adunări, semn că se desinteresau și ignorau cu totul serbările cari se plănuiau, cum, de altfel, se cam desinteresează dlor de orice mișcare culturală.

Fiindcă n'au luat parte la nici una din adunările ținute — deși fuseseră invitați totdeauna — nu i-a propus nimeni în comitetele de organizare a serbărilor și astfel au fost omiși. Nu ne aducem aminte să-i fi propus nici dl. corespondent în vre-o adunare, căci dacă i-ar fi propus deschis în adunare, nu cei cățiva presupuși „dușmani” ar fi oprit „prețiosul dlor concurs”.

Nu conoaștem motivele pentru cari au lipsit dela aceste adunări la cari putea veni oricine, contribuind cu sfaturile-i prețioase la organizarea serbărilor, cum au făcut-o — cei mai mulți, fără deosebire de culoare politică sau confesională, și cari bine au făcut, că au pus la o parte toate aceste considerațiuni, lucrând în cea mai deplină bună înțelegere.

Credem că-și aduce bine aminte și dl. coresp., că unul dintre domnii de mai sus (al doilea) a încercat să tulbure atmosfera acestor serbări prin împoșcări nemernice îndreptate împotriva unor conducători ai despărțământului. Cum, adică; s'ar fi putut atunci concluda cu astfel de oameni la buna reușită a serbărilor?

În ce privește pe dl. director a liceului, credem că, dacă s'a comis o greșală, — și nu va fi o greșală prea mare — aceasta se poate imputa tot atât de bine și dlui coresp. și altor domni, cari au sentimente mai puțin dușmănoase — și un suflet mai nobil și bun? Ș'apoi dl. director nici nu-i măcar membru al „Asociațiunii”. E bine așa?

Am mai putea continua cu lămuririle, dar și de altfel am prea lungit-o.

Iatăi deci, că nu „din dușmăni prea de moarte și nici nu, cu intențiune nu s'a cerut concursul prețios al numiților domni, ci, poate, tocmai din vina dlor.

Ș'apoi oare n'or fi ele sentimentele dușmănoase mai crude tocmai în suflățele acelora cari se cred așa de dușmăniți? Este convins dl. coresp.?

Regretăm acest răspuns, dar ne-a fost impus. **Dr. Enea Popa.**

Știri mărunte.

M. S. Regele a sosit Miercuria trecută la Gurghiu.

Săptămâna trecută a luat foc șura și grajdul parohiei române unite din Suseni. Focul le-a distrus în întregime, cauzând mari pagube parohiei și dlui inv. Bucur care folosea acestea.

În comunele din jurul Reghinului și de pe câmpie bântue în foarte mare măsură tifosul sau lunguarea. S'au ivit și câteva casuri mortale. Oficiul sanitar a luat toate măsurile ca să împiedece lăfșirea boalei. În acest scop vor fi vaccinați de tifos toți locuitorii din comune și orașe. Datoria fiecăruia este să meargă la vaccinare, ca să fie ferit de această grozavă boală.

Suntem informați din Tg.-Mureș, că dl. Victor Maior rămâne și pe mai departe prefectul județului nostru. Se spune că între altele, i-s'a adus dlui prefect și învinuirea, că a purtat pe I. P. Sf. S. Mitropolitul Blajului cu automobilul județului în câteva comune de pe Câmpie cu prilejul recentei vizitații canonice de pe Câmpie. Rușine să le fie acelora cari i-au făcut din aceasta cap de acuză.

Creștinii din Turcia sunt prizoniți în mod sălbatec de către ostașii Turci. Sate întregi au fost alungate dela casele lor, luându-li-se tot ce au avut avere. Mai mulți preoți creștini s'au plâns la Societatea Națiunilor, cerând să li-se facă dreptate.

Blajul a fost declarat capitala județului Târnava mică în locul. Dicio-sămmărtinului.

Un preot ciudat. Preotul Ciocoi din comuna Vucova (Banat) mai deunăzi, a afurisit dela altar pe sătenii cari, la alegerile pentru camerele agricole, n'au votat crucea liberală. Admirabil sistem de propagandă. Curat liberal! Cu vremea o să introducă partidul liberal în canoanele bisericești obligația de-a vota cu crucea liberală. Șr cei cari nu vor vota-o vor ajunge în iadul liberal. E alta, însă, să te închini crucii Dumezezești și alta să votezi cu crucea liberală, adică cu partidul cel mai fără de Dzeu.

Aflăm cu bucurie că dl. Dr. Dumitru Lupu, actualul medic de circumscripție a Tulgheșului a fost numit de medic primar al orașului Reghin.

No. 1620—exec. 1925.

Publicație de licitație.

Subsemnatul executor judecătoresc prin aceasta publică că în baza deciziei No. G. 9404—1925. a judecătorei de ocol Reghin în favorul reclamantului Agricola S. A. pentru asig repr. prin avocatul Dr. Vilhelm Kornhoffer pentru incassarea creanței de 443 Lei și acces. se fixează termen de licitație pe ziua 9 Octomvrie 1925. orele 5 p. m. la fața locului în Răstolița unde se vor vinde prin licitațiune publică judiciară oi și vacă în valoare de 16000. L.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Reghin, la 14 Septembrie 1925.

Oliver Ghelan,
executor judecătoresc.

No. 1604. exec. 1925.

Publicație de licitație.

Subsemnatul executor judecătoresc prin aceasta publică că în baza deciziei No. G. 9445—1925. a judecătorei de ocol Reghin în favorul reclamantului soția I. Lirca Joan repr. prin avocatul Dr. Iuliu Vekony pentru incassarea creanței de 5070 L. b. și acces. se fixează termen de licitație pe ziua 10 Octomvrie 1925. orele 8 a. m. la fața locului în Dumbrava unde se vor vinde prin licitațiune publică judiciară case de lemn în valoare de 20000 Lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Reghin, la 14 Septembrie 1925.

Oliver Ghelan
executor judecătoresc.

No. 1731. exec. 1925.

Publicație de licitație.

Subsemnatul executor judecătoresc prin aceasta publică că în baza deciziei No. G. 1032—1924. a judecătorei de ocol Reghin în favorul reclamantului Bembe Colomon repr. prin avocatul Dr. Francisc Bertin pentru incassarea creanței de 303 Lei 25 bani și acces. se fixează termen de licitație pe ziua 10 Octombrie 1925. orele 10 a. m. la fața locului în Soloveștru unde se vor vinde prin licitațiune publică judiciară casa de lemn în valoare de 12.000 Lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Reghin, la 23 Septembrie 1925.

Oliver Ghelan,
executor judecătoresc.

No. 1734. exec. 1925.

Publicație de licitație.

Subsemnatul executor judecătoresc prin aceasta publică că în baza deciziei No. G. 9658—1925. a judecătorei de ocol Reghin în favorul reclamantului Nagy Áruház reprezentat prin avocatul Dr. Sam. Fränkel pentru incassarea creanței de 7659 Lei și acces. se fixează termen de licitație pe ziua 6 Octombrie 1925. orele 10 p. m. la fața locului în Reghin unde se vor vinde prin licitațiune publică judiciară spirt, vin, vaci în valoare de 55.000 L.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Reghin, la 23 Septembrie 1925.

Oliver Ghelan,
executor judecătoresc.

Atelier mecanic

și lăcătușerie

Gheorghe Vlăsău

Târgu-Mureș, Str. Furnicelor Nr. 1

Execută în celea mai bune condițiuni tehnice cu prețuri avantajoase tot felul de lucrări aparținătoare acestei branșe. :-: :-

Cele mai bune și eftine cizme și ghete se află la

Grigore Moldovan

cizmar

REGHIN, str. Eminescu No. 1.

Cumpărați și vă convingeți

„SIRPINOL”-ul

este cel mai bun medicament în contra boalelor de plămâni, așa ca tușă, tușă convulsivă (măgărească), asthmă și pentru tuberculoși. Se află la

Farmacia lui Victor Mera în Reghin. :-

Nicolae Oprean

Târgu-Mureș

Ține în deposit: Delicatese (cașieri, brânzeturi, unt presat, conserve, ciocolotă și zaharicale) slănină, salam precum și tot felul de alimente conservate
— En gros — En detail —

S u c u r s a l a:
REGHINUL-SĂSESC
Piața Regele Ferdinand No. 57.